

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Stupava na roky 2018 - 2022

Jún 2018

1 OBSAH

1	Obsah	2
2	Úvod	3
3	Komunitný plán sociálnych služieb	4
4	Nadradené dokumenty	7
4.1	Národné priority rozvoja sociálnych služieb	7
4.1.1	Ciele Národných priorít	7
4.1.2	Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020	8
4.2	Konceptia rozvoja sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja	8
4.3	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Stupava na roky 2016 - 2022	8
5	Analýza potrieb v meste Stupava	12
5.1	Sociálne a zdravotné služby	12
5.2	Udržateľnosť a rozvoj sociálnych služieb	12
5.3	Solidarita a pomoc sociálne slabším	12
6	Komunitný plán sociálnych služieb Mesta Stupava	14
6.1	Úlohy a kompetencie obce v sociálnej oblasti v zmysle platných sociálnych zákonov	15
6.2	Analýza poskytovaných sociálnych služieb	16
6.2.1	Analýza súčasného stavu sociálnych služieb mesta stupava	16
6.3	Starostlivosť mesta Stupava mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách	18
6.4	Demografický vývoj	18
6.5	Sociálna analýza	21
6.6	Určenie cieľov a priorít	22
6.7	Akčný plán realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb pre obdobie 2018-2022	23
6.7.1	Aktivity akčného plánu	23
6.7.2	Časový plán realizácie	23
6.7.3	Zdroje na zabezpečenie komunitného plánu	23
6.7.3.1	Ľudské zdroje na zabezpečenie komunitného plánu	23
6.7.3.2	Materiálne zdroje na zabezpečenie komunitného plánu	23
6.7.3.3	Finančné zdroje na zabezpečenie realizácie komunitného plánu	23
6.8	Monitoring a zmeny	25
7	Záver	26

2 ÚVOD

NR SR 30. októbra 2008 schválila zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorý v šiestej časti obsahuje ustanovenia o komunitnom rozvoji a komunitnom pláne v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Paragraf 83 zákona o sociálnych službách ukladá obciam a mestám vypracúvať komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a prijímateľmi sociálnych služieb v územnom obvode obce (mesta).

Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby.

3 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Základný právny rámec pre komunitný plán sociálnych služieb obce predstavuje šiesta časť zákona o sociálnych službách, menovite § 82 a § 83 zákona o sociálnych službách, ktoré znejú:

ŠIESTA ČASŤ

KOMUNITNÝ ROZVOJ A KOMUNITNÝ PLÁN V OBLASTI POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

- (1) *Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.*
- (2) *Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.*
- (3) *Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je zabezpečenie spolupráce subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti na účely podľa odseku 1. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.*

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

- (1) *Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb a vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb v spolupráci*
  - a) *s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,*
  - b) *s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.*
- (2) *Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.*
- (3) *Vyšší územný celok vypracúva a schvaľuje koncepciu rozvoja sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb a komunitných plánov sociálnych služieb obcí vo svojom územnom obvode.*
- (4) *Obec a vyšší územný celok sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu. Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Vyšší územný celok je povinný predložiť návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb zastupiteľstvu samosprávneho kraja do dvanástich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.*
- (5) *Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahujú najmä*

- a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
  - b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
  - c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
  - d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
  - e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, vyšší územný celok a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
  - f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
  - g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.
- (6) Finančnými podmienkami obce a vyššieho územného celku podľa odseku 5 písm. e) sa rozumie určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce, rozpočtu vyššieho územného celku a rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity.
- (7) Obec a vyšší územný celok zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.
- (8) Obec vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie podľa prvej vety vydá obec z vlastného podnetu.
- (9) Vyšší územný celok vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 26, § 27, § 29, § 34, § 37 až 39 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s koncepciou rozvoja sociálnych služieb vyššieho územného celku.
- (10) Súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce alebo s koncepciou rozvoja sociálnych služieb vyššieho

územného celku sa posudzuje na základe vopred určených a zverejnených kritérií pri dodržaní princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie subjektov, transparentnosti, proporcionality, hospodárnosti a efektívnosti.

4 NADRADENÉ DOKUMENTY

Komunitný plán sociálnych služieb obce má v štruktúre programových dokumentov vopred určené miesto:

- má byť podriadený Národným prioritám rozvoja sociálnych služieb a koncepcii rozvoja sociálnych služieb samosprávneho kraja,
- má byť v zhode s programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
- v prípade zásahov do územného rozvoja má byť v zhode s územným plánom obce a
- analytické a rozborové časti všetkých týchto dokumentov v rozsahu územia obce majú byť v zhode, resp. tematickým rozpracovaním analýz a rozborov všeobecnejších dokumentov.

4.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny spracovalo v súlade so zákonom o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z.:

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-2015-2020.pdf>

V rámci týchto priorit sú stanovené hlavné ciele rozvoja sociálnych služieb a priority rozvoja sociálnych služieb.

4.1.1 Ciele Národných priorit:

Cieľom Národných priorit je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike v rokoch 2015 - 2020 cestou formulovania základných priorit tohto rozvoja, predpokladov na dosiahnutie týchto priorit a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia.

Špecifickými cieľmi Národných priorit sú:

1. zabezpečiť realizáciu práv a občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
2. zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
3. zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
4. zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
5. deinštitucionalizovať sociálne služby ,
6. presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,

7. zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

4.1.2 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020

Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 sú:

1. zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
2. podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
3. podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
4. zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

Ciele a priority stanovené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb majú podľa zákona o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. následne rozpracovať obce vo svojich komunitných plánoch sociálnych služieb, majú prijať konkrétne úlohy a opatrenia na zabezpečenie ich rozvoja. Tieto aktivity je potrebné zabezpečiť na základe analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia. Vzhľadom na to, že ostatný Komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný v r. 2017, nové analýzy sa nevykonávali.

4.2 Konceptia rozvoja sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja

Podľa ostatnej novely zákona o sociálnych službách majú samosprávne kraje vypracovať a schváliť koncepcie rozvoja sociálnych služieb do konca decembra 2018. Z tohto dôvodu nebolo možné tento dokument vziať pri prípravách komunitného plánu sociálnych služieb do úvahy.

4.3 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Stupava na roky 2016 - 2022

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR).

Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Stupava na roky 2016 – 2022 <http://zastupitelstvo.egov.sk/sk/samosprava/zasadnutie/id:447> sa v strategickej časti venuje sociálnej oblasti v rámci prioritnej osi 4 Sociálne služby. Kde definuje základné ciele, opatrenia a k nim smerujúce aktivity:

Prioritná os 4 Sociálne služby

Všeobecný trend starnutia populácie si vyžaduje vytvorenie vhodných podmienok pre seniorov, ktoré im zabezpečia lepšiu kvalitu života. Seniori často trpia pocitom sociálnej exklúzie v dôsledku nedostatku záujmu, komunikácie a sociálnych kontaktov. Chýbajúce služby a ubytovacie

zariadenie pre seniorov spôsobuje problémy aj ekonomicky aktívnym obyvateľom, ktorí majú problémy adekvátne sa postarať o svojich príbuzných.

Zámerom mesta je rozšírenia a skvalitnenie sociálnych služieb a to vybudovaním domova sociálnych služieb pre seniorov a denného stacionára, ktorý bude zabezpečovať základné opatrovateľské služby pre seniorov.

Pre obyvateľov, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii mesto plánuje zriadiť krízové centrum. Pre uľahčenie opätovného začlenenia do pracovného procesu po materskej dovolenke vybudovať v meste jasle a pre mladé a sociálne slabšie rodiny vystavať nájomné byty.

Elimináciu kriminálnej činnosti a ochranu súkromného a verejného majetku zabezpečí dobudovanie a modernizácia kamerového systému v meste.

Prioritná os 4 Sociálne služby	
<i>Zámer 4.1 Rozšírenie a skvalitnenie sociálnych služieb</i>	
Opatrenie 4.1.1 Zabezpečenie starostlivosť o seniorov	
Aktivita 4.1.1.1	Vybudovanie domova sociálnych služieb pre seniorov
Aktivita 4.1.1.2	Vybudovanie denného stacionára pre seniorov
Opatrenie 4.1.2 Rozšírenie služieb pre sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva	
Aktivita 4.1.2.1	Zriadenie jaslí
Aktivita 4.1.2.2	Vybudovanie krízového centra
Aktivita 4.1.2.3	Výstavba nájomných bytov pre mladé a sociálne slabšie rodiny
Opatrenie 4.1.3 Skvalitnenie pohrebných služieb	
Aktivita 4.1.3.1	Rekonštrukcia domu smútku
<i>Zámer 4.2 Zvýšenie bezpečnosti a ochrana majetku</i>	
Opatrenie 4.2.1 Eliminácia kriminálnej a majetkovej trestnej činnosti	
Aktivita 4.2.1.1	Dobudovanie a modernizácia kamerového systému

Silnými stránkami mesta Stupava sú

- Fungujúci referát sociálnych služieb na mestskom úrade
- Aktívna Komisia zdravotníctva a sociálnych vecí - ako poradný orgán MsZ
- Klub seniorov Pohoda poskytujúci seniorom širokú ponuku sociálnych kontaktov a voľnočasových aktivít
- Opatrovateľská služba pre občanov a dovoz obedov pre seniorov
- Podporovanie prepravy občanov odkázaných na prepravnú službu
- Aktivity záujmových združení, spolkov a športových klubov
- Kultúrne a spoločenské podujatia pre seniorov
- Zlepšovanie vyhľadávacej činnosť v oblasti sociálnej pomoci (mnohopočetné rodiny, ľudia v núdzi, siroty, vdovy, osamelé matky, dlhodobo nezamestnaní, bezdomovci, drogový závislí a ich rodiny, deti zo sociálne slabých rodín, týrané ženy, osamelí starí ľudia odkázaní na cudziu pomoc atď.)
- Dobrá spolupráca so ZŠ kpt. Nálepku, materskými školami a špeciálnym pedagógom, psychologičkou, logopedičkou.

- Debarierizácia verejných priestranstiev na území mesta Stupava – vybudovaný a správkovaný stoličkový výťah na zdravotnom stredisku.
- Bezbariérový prístup do modulovej základnej školy a do školskej športovej haly (na prvý stupeň bol v septembri 2016 prijatý žiak Adam , ktorý sa pohybuje na invalidnom vozíku)
- postupná debarierizácia verejných priestranstiev a budov v meste

Slabé stránky

- Riešenie otázky vybudovania zariadenia pre seniorov, poprípade zariadenie opatrovateľskej služby, ako alternatívne riešenie domova sociálnych služieb, nakoľko sa zvyšuje počet ľudí odkázaných na tento druh sociálnej služby.
- Chýba dom sociálnych služieb, ktorý by poskytoval sociálne služby pre širokú verejnosť (denné centrá, nocľaháreň, centrum hygieny)
- Absentuje miestna politika zamestnanosti – motivácia firiem i mestských organizácií k zamestnávaniu a vytváraniu pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných, marginalizované skupiny, vytváranie projektov pre ich zamestnateľnosť a spoločenské uplatnenie (zdravotne postihnutí).
- Dlhodobo nezamestnaní a aktivačné práce
- Riešenie bytovej otázky pre sociálne slabšie skupiny zaostáva za súčasnými trendmi.
- Chýba koncepcia výstavby bytov pre sociálne slabšie rodiny. Výstavba nájomných bytov
- Pomoc týraným a zneužívaným ženám a deťom v našom meste. V ostatnom čase sa zvýšil počet takto postihnutých rodín.

Príležitosti

- Legislatívne zmeny, nové prístupy a priority v sociálnej politike vlády.
- Zvýšenie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre oblasť rodiny, práce a sociálnej politiky.
- Vytvorenie fondov podporujúcich sociálnu politiku, zlepšenie dostupnosti k týmto zdrojom pre verejný sektor.
- Pozitívny trend v rozvoji 3. sektora zameraného na sociálnu oblasť.
- Zmeny v myslení verejnosti, nový prístup k zabezpečeniu sa na starobu.

Ohrozenia

- Legislatívne obmedzenia pri riešení problémov marginalizovaných skupín, bezdomovcov a podobne, ktoré obmedzujú možnosti samosprávy.
- Postupujúca polarizácia spoločnosti, znižovanie vedomia solidarnosti, empatie, ochoty pomáhať a podporovať charitatívne programy, daňový systém obmedzujúci alebo

znevýhodňujúci donorov. Vývoj ekonomiky štátu a reálne možnosti financovania štedrej sociálnej politiky z verejných zdrojov.

- Limitované finančné zdroje mesta a jeho úverové možnosti, ktoré môže vyčerpať povinnosť mesta zabezpečiť základné vzdelávanie pre stupavské deti
- Nedostatok výziev rezortov na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na aktivity definované v PHSR
- Nesúlads rozvoja mesta definovaný v platnom územnom pláne s reálnymi finančnými možnosťami mesta zabezpečiť pre tieto rozvojové lokality a ich obyvateľov verejné služby (doprava, infraštruktúra, vzdelávanie, a pod.).

5 ANALÝZA POTRIEB V MESTE STUPAVA

5.1 Sociálne a zdravotné služby

Oblasť sociálnych (a zdravotných služieb) je dôležitou súčasťou miestnej politiky. Záujem bude narastať najmä v oblasti pomoci rodinám s deťmi – rastúci dopyt po umiestnení detí v predškolských zariadeniach, umiestnení v školskom klube detí, pretože to je pomoc mesta rodičom, aby mohli byť zamestnaní.

Druhou oblasťou je starostlivosť a pomoc seniorom, osobitne vo vyššom veku. Predpokladá sa nielen rozšírenie a udržanie existujúcich foriem pomoci, ale aj definovanie nových – rezidenčných služieb (zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby).

Oblasť zdravotníckych služieb predpokladá rozšírenie kapacity existujúceho zdravotníckeho zariadenia, rozšírenie služieb o špecializované pracoviská, zvýšenie počtu ambulancií.

5.2 Udržateľnosť a rozvoj sociálnych služieb

- Vypracovanie a schválenie koncepcie sociálnej politiky mesta zameranej na všetky vekové skupiny, marginalizované skupiny, rodinu, ochranu práv detí, osamelé matky, nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov.

- Rozvíjať existujúce sociálne služby, rozšíriť ich o nové služby pre cieľové skupiny – seniori, matky s deťmi, mládež. Profesionalizácia sociálnej práce a služieb, profesionalizácia opatrovateľskej služby.

- rozšíriť OS pre väčší počet klientov, nakoľko žiadosti o túto službu pribúdajú a v našom meste bude aj v budúcnosti o túto formu pomoci záujem. Zabezpečiť lepšie platobné ale i materiálne podmienky pre opatrovateľky (primeranú mzdu za prácu, pracovné a ochranné pomôcky a iné benefity). Zabezpečiť koordinátorku a aj opatrovateľkám 4x do roka supervíziu.

- Prijatť opatrenia pre zvýšenie úrovne vyhládávacej činnosti v oblasti sociálnej pomoci -potenciálnych žiadateľov (mnohopočetné rodiny, ľudia v núdzi, siroty, vdovy, osamelé matky, dlhodobo nezamestnaní, bezdomovci, drogový závislí a ich rodiny, deti zo sociálne slabých rodín, týrané ženy, osamelí starí ľudia odkázaní na cudziu pomoc atď.)

- Podporovať činnosť klubu seniorov Pohoda.

5.3 Solidarita a pomoc sociálne slabším

- Zvýšiť úroveň spolupráce samosprávy s verejnoprospešnými organizáciami, spolkami a združeniami, ktorí majú blízko k problémom ľudí, ktorých združujú (telesne postihnutí, materské centrum, školy, úrad práce), ktoré môžu v rámci svojej činnosti a kompetencií s podporou mesta riešiť konkrétne problémy skupín a jednotlivcov, ktorých združujú.

- Samospráva a organizácie zriadené mestom budú príkladom pri vytváraní pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím.

- Venovať pozornosť osvetovej činnosti, vplyvanie na verejnú mienku a verejnú organizovaním podujatí v duchu solidarity a pomoci.

- V spolupráci s odbornými pracoviskami, úradom práce sociálnych vecí a rodiny systematicky pomáhať pri riešení problémov drogový závislej mládeže, rodinám s dlhodobo nezamestnanými

rodičmi, rodinám s deťmi s poruchami vyplývajúcimi z rodinného prostredia, s asociálnym správaním.

- Venovať pozornosť výstavbe bytov pre sociálne slabšie rodiny, hľadať možnosti a zdroje z fondov, ktoré takéto investície podporujú.

6 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STUPAVA

Mesto Stupava pripravilo záväzný dokument na základe § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), nakoľko má záujem o trvalé zlepšovanie sociálnych služieb a na vytváraní primeraných podmienok pre zodpovedajúcu kvalitu života jednotlivých generačných skupín obyvateľstva.

Obec má povinnosť vypracovať komunitný plán sociálnych služieb, utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce i kraja a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Charakteristickým znakom metódy je dôraz kladený na:

- zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka
- dialóg a vyjednávanie
- dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov

Plánovanie označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývaného „súčasnosť“ do miesta pomenovaného „dohodnutá budúcnosť“.

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväžiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľa služieb
- poskytovateľa služieb
- príjemcovia služieb (klienti)

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu. Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Ciele komunitného plánu sociálnych služieb:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (obyvateľov/klientov)
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám
- spracovať aktuálny dokument o sociálnych službách

- koordinovať ponuky a potreby v oblasti sociálnych služieb
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb

Prínosom komunitného plánovania je:

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov, poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese
- zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality
- podporovanie spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov

Fázy komunitného plánovania:

Základom komunitného plánovania sociálnych služieb je spolupráca zadávateľov (obec, VÚC) s užívateľmi (klienti) a poskytovateľmi sociálnych služieb (inštitúcie, organizácie) pri tvorbe plánu, rokovaní o budúcej tvorbe sociálnych služieb a realizácii konkrétnych krokov. Dôležitým krokom komunitného plánovania je predovšetkým samotný proces jeho prípravy a tvorby. Cieľom je zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb.

6.1 Úlohy a kompetencie obce v sociálnej oblasti v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. – Pôsobnosť obce -

Obec

a/ **vypracúva**, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

b/ **utvára podmienky** na podporu komunitného rozvoja

c/ **je správnym orgánom** v konaniach o

1. odkázanosti na sociálnu službu zariadení
  - a. pre seniorov
  - b. v zariadení opatrovateľskej služby
  - c. v dennom stacionári

- d. v odkázanosti na opatrovateľskú službu
- e. v odkázanosti na prepravnú službu
- f. a ďalšie

d/ **vyhotovuje posudok** o odkázanosti na sociálnu službu

e/ **poskytuje, alebo zabezpečuje poskytovanie**

1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
3. opatrovateľskej služby,
4. prepravnej služby,
5. odľahčovacej služby,
6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa

f/ poskytuje **základné sociálne poradenstvo**

g/ môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12

h/ **uzatvára zmluvu**

1. o poskytovaní sociálnej služby
2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

Ostatné je uvedené v zákone o sociálnych službách v prílohe č. 1 .

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce;
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín;
- opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu).

6.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb

6.2.1 Analýza súčasného stavu sociálnych služieb mesta Stupava

V Stupave sa poskytovanie sociálnych služieb realizuje v súlade so Zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v kontexte so súvisiacimi právnymi predpismi v sociálnej oblasti.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba Opatrovateľská služba je poskytovaná podľa § 41 ods. 1. písm. a) a b), zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách občanom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby a stupeň odkázanosti sa sociálnu službu je II. – VI., a majú trvalý pobyt v Stupave. Mesto Stupava zabezpečovalo opatrovateľskú službu 18 občanom, ktorí majú záujem o poskytovanie tejto sociálnej služby.

Po podaní žiadosti je posudkovým lekárom vypracovaný lekársky posudok a na základe neho následne vyhotovený posudok a rozhodnutie odkázanosti na sociálnu službu. Opatrovateľská služba je poskytovaná po podpise zmluvy opatrovaného s Mestom Stupava. Cena za opatrovateľskú službu ako aj cena za dovoz obedov je stanovená vo VZN č. 1/2017 .

Ďalšie služby:

Dovoz obedov pre seniorov

Mesto Stupava ponúka svojim občanom seniorom možnosť dovozu obedov do domácnosti. Táto výpomoc sa poskytuje tým občanom, ktorí dosiahli dôchodkový vek, majú trvalý pobyt v Stupave, podali si žiadosť na mestský úrad spolu s lekárskou správou od lekára. Strava sa dovoža z jedálne Cevaservis a rozvoz pre mesto zabezpečujú VPS Stupava. Začiatkom nasledujúceho mesiaca koordinátorka mesta Stupavy vypracuje prehľad obedov za predchádzajúci mesiac, vedie evidenciu, komu sa poskytovala táto služba. Platbu vykonávajú seniori formou dvoch šekov, jeden vystavuje Cevaservis a druhý spol. VPS, s.r.o. .

O túto službu majú seniori v našom meste záujem.

Klub seniorov – Pohoda

Klub seniorov Pohoda má momentálne 190 členov, pričom kapacita denného centra je 30 členov. Klub seniorov je zriadený mestom pre občanov – dôchodcov s trvalým pobytom na území mesta. Forma poskytovania sociálnej služby je ambulantná – čo znamená, že členovia klubu dochádzajú do priestorov klubu, kde sa venujú rôznym aktivitám ako sú: cvičenie, ručné práce, seba rozvíjanie, záujmové aktivity, prednášky na odborné témy, organizovanie liečebných a poznávacích pobytov a pod..

Prepravná služba - poskytovanie príspevku na prepravu

Prepravnú službu Mesto Stupava zabezpečuje v zmysle smernice č. 1/2013 fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie a ktorá si podala žiadosť na mesto Stupava o príspevok na prepravu spolu s potvrdením od lekára, čo je súčasťou tejto žiadosti. Žiadateľ musí mať trvalý pobyt v Stupave. Na základe podanej žiadosti a po predložení dokladov o úhrade za taxík mu bude vyplatená v hotovosti suma 30 Eur v pokladni mesta a to raz do roka.

Požičiavanie pomôcok

Mesto Stupava disponuje zdravotnou pomôckou - invalidným vozíkom, ktorý zapožičiava odkázaným občanom na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného

zdravotného poistenia. Z praxe vyšlo, že pri starostlivosti o člena rodiny, ktorý je odkázaný na pomoc druhej osoby a je v horšom zdravotnom stave, je potrebné zabezpečiť polohovateľnú posteľ. Do času, kým si rodina zabezpečí túto pomôcku od poisťovne, bolo by vhodné, aby mesto malo určitý počet takýchto postelí na zapožičanie.

6.2.2 Starostlivosť mesta Stupava mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách:

Jednorazový nenávratný príspevok v hmotnej núdzi

Okrem zákona o sociálnych službách je obec povinná zabezpečovať sociálnu starostlivosť o svojich občanov aj v zmysle §15 Zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa platného VZN Mesta Stupava o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi. Mesto na základe žiadosti a po odporúčaní Komisie zdravotníctva, sociálnych vecí, detí a mládeže prispeje jednorazovo finančným príspevkom alebo vecne žiadateľovi na zlepšenie jeho ťažkej sociálnej situácie. V roku 2017 bolo podaných 16 žiadostí, vyhovené bolo 12-tim. Schválením VZN č. 2/2015, v ktorom sa stanovilo, že táto dávka sa poskytuje občanom, ak Žiadateľ musí mať splnené všetky záväzky voči mestu Stupava v lehote splatnosti alebo po lehote splatnosti plnenia t.j. dane, poplatky za vývoz komunálneho odpadu, stočné“, sa počet priznaných JDvHN výrazne znížil. Toto zníženie je v dôsledku toho, že väčšina žiadateľom pre svoju zlú sociálnu a finančnú situáciu nie sú schopní uhradiť vzniknutý dlh voči mestu. V najbližšej budúcnosti treba prehodnotiť podmienky uznania tejto dávky, aby pomoc našich občanom bola afektívnejšia a napomáhala riešiť zlú sociálnu situáciu občanom v hmotnej núdzi.

6.3 Demografický vývoj

Demografický vývoj v meste Stupava je zhodne s celým územím Slovenskej republiky (ako aj okolitých krajín v rámci rakúsko-uhorskej monarchie) pravidelne sledovaný v približne desaťročných intervaloch od r. 1869. V tom roku mala Stupava 4109 obyvateľov. Desaťročná až jedenásťročná periodicita bola zachovaná aj následne po vzniku prvej ČSR s výnimkou 2. svetovej vojny. Informácie na ročnej báze sú prakticky dostupné od r. 1980.

Z historických údajov do r. 1980 je zreteľný nepatrný nárast počtu obyvateľov, keď v týchto približne desaťročných intervaloch sa počet obyvateľov zvyšoval (do r. 1950) na úrovni do 380 obyvateľov. Tento vývoj bol prerušený poklesom počtu obyvateľov v dekáde 1910 až 1921 a je možné ho priradiť dôsledkom prvej svetovej vojny. Údaje o počte obyvateľov v období medzi rokmi 1931 až 1949 neboli v čase spracovania tejto správy k dispozícii.

Po roku 1950 sa rast počtu obyvateľov Stupavy výrazne zvýšil na úroveň 900 až 1200 osôb za desaťročie a to až do roku 1980. V periode 1980 – 1991 je zaznamenaný druhý pokles počtu obyvateľov, keď z rastu 1199 osôb z predchádzajúcej dekády je zaznamenaný pokles v sledovanej periode o 228 osôb.

V období 1991 – 2001 počet obyvateľov Stupavy prakticky stagnuje, keď osciluje okolo nulového rastu v rozpätí od úbytku 30 osôb (r. 1996) do prírastku 41 osôb (r. 1999).

Od roku 2001 doteraz je zaznamenaný historicky najintenzívnejší rast počtu obyvateľov mesta, ktorý v ostatnej (aj keď neúplnej) dekáde 2011-2017) dosiahol hodnotu 2126 osôb.

Stupavská populácia v ostatných dvadsiatich štyroch rokoch zaznamenáva významné zmeny. Kým v období 1993 – 1996 sa zaznamenal nepatrný pokles počtu obyvateľov na úrovni 20 až 30 osôb, od r. 1996 počet obyvateľov začína rásť s medziročným tempom na úrovni desiatok osôb. Výnimku tvorí rok 2002, kedy je zaznamenaný nárast 202 osôb.

Od r. 2005 sa tento rast urýchľuje a dosahuje hodnoty na úrovni 150 až 210 osôb ročne a to až do r. 2011. V r. 2023 dosiahol dovedy výnimočnú hodnotu 393 osôb.

V r. 2011 bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov o 211 osôb, čo bolo spôsobené s najväčšou pravdepodobnosťou premietnutím výsledkov populačného cenzu 2011 do údajov o počte obyvateľov na základe ich evidencie.

Od r. 2012 sa rast počtu obyvateľov obnovuje, ale na vyššej hodnote v rozmedzí 279 až 372 osôb, pričom bol v r. 2016 zaznamenaný extrémny rast na úrovni 502 osôb .

V sledovanom období podiel mužov na populácii mesta nepatrne klesol z hodnoty 48,76 % na hodnotu 47,98 %, pričom najvyšší podiel bol zaznamenaný v r. 1994 (48,82 %) a najnižší podiel v r. 2011 (47,64 %). Podiel ženskej zložky populácie je na úrovni 51 až 52 %.

Priemerný vek obyvateľstva v období od r. 1996 do r. 2008 každoročne vzrastal z hodnoty 37,02 roka na hodnotu až 39,28 roka s výnimkou poklesu v rokoch 2001 a 2005. Od roku 2008 priemerný vek klesá s malými odchýlkami v rokoch 2010 a 2011 sústavne klesá a v r. 2017 dosiahol hodnotu 37,93 roka. Priemerný vek žien je počas celého sledovaného obdobia vyšší ako priemerný vek mužov, avšak tento rozdiel sa postupne znižuje z 3.13 roka (r. 1996) na hodnotu 1.77 v r. 2017.

Index starnutia prechádzal obdobným vývojom. Keď z hodnoty 70,13 % v r. 1996 narástol s nepatrnými závažnosťami v rokoch 2001 a 2005 na hodnotu 87,28 % v r. 2007 a odvtedy klesá na hodnotu 64,47 % r. 2017. Rozdiely medzi pohlaviami majú obdobný trend ako priemerný vek, pričom rozdiel medzi indexom starnutia žien v r. 1996 (88,55 %) bol na úrovni 35,26 %, a v roku 2017 sa znížil na hodnotu 20,35 % pri hodnote indexu starnutia žien 74.65 %.

Podiel mužskej populácie v predproduktívnom veku v období 1996 – 2006 klesal z hodnoty 19,55 % na 14,74 % a od r. 2006 kontinuálne narastá až na hodnotu 21,78 %. Podiel ženskej populácie v predproduktívnom veku je počas celého sledovaného obdobia nižší ako podiel mužskej populácie. V r. 1996 je tento rozdiel na úrovni viac ako 2,5 %, keď podiel ženskej zložky populácie v r. 1996 má hodnotu 16,99 % a po poklese v období 1996 – 2006 na hodnotu 13,78 % vzrastá na hodnotu až 20,09 % v r. 2017, čím sa rozdiel medzi mužskou a ženskou zložkou populácie v predproduktívnom veku znížil na 1,69 %.

Zdroje rastu počtu obyvateľstva tiež prešli významnými zmenami. Prirodzený prírastok obyvateľstva bol v období rokov 1993 až 2008 záporný, keď počet živonarodených nedosahoval počty zomretých a tento rozdiel sa pohyboval na úrovni 58 až 97 osôb v rokoch 1993 až 2003

a potom sa postupne znižoval na hodnotu 16 osôb v r. 2008. Od r. 2008 je prirodzený prírastok obyvateľstva mesta kladný s výnimkou r. 2011 a postupne narastá až na hodnotu 75 osôb v r. 2017. Maximum dosiahol v roku 2016 a to 83 osôb .

Migračné saldo stupavskej populácie je počas celého sledovaného obdobia od r. 1994 kladné, keď sa práve v r. 1994 preklopilo zo záporného salda 11 osôb do kladných hodnôt. Hodnota migračného salda postupne v niekoľkými výkyvmi narastala z pôvodnej hodnoty 40 osôb až na hodnotu 419 osôb v r. 2016 a v r. 2017 dosiahla hodnotu 297 osôb.

Celkový prírastok obyvateľstva Stupavy v rokoch 1993 až 2017 sa vyvíjal nerovnomerne. Kým do r. 1997 je záporný, od r. 1998 začína prílev obyvateľstva spôsobený migráciou kompenzovať prirodzený úbytok obyvateľstva a od r. 2009 prispieva k celkovému rastu populácie Stupavy prispievať nielen kladné migračné saldo, ale aj prirodzený prírastok obyvateľstva. Výrazné maximum dosahuje rast obyvateľstva v r. 2009 (dokončenie stavieb na rezidenčné bývanie, ktoré boli začaté pred finančnou krízou) a potom v r. 2016, čo reprezentuje obnovenie intenzity výstavby po ukončení krízy.

Hrubé miery prírastkov obyvateľstva ilustruje graf 8. Znázornené trendy rastu poukazujú na fakt, že rast obyvateľstva Stupavy je diktovaný predovšetkým kladným migračným saldom.

Veková štruktúra obyvateľstva Stupavy v podobe vekovej pyramídy je znázornená na grafe 9. Už samotný vzhľad vekovej pyramídy naznačuje dynamické zmeny v populácii mesta. Výrazné maximum vo vekovom rozpätí 35 až 42 rokov a s ním späté maximum vekovej skupiny do 4 rokov vyjadrujú silný vplyv kladného migračného salda tvoreného predovšetkým rodinami s maloletými deťmi na populáciu mesta. Tento vplyv je zreteľnejší na grafe 10, kde sa porovnáva veková štruktúra stupavskej populácie s desaťročným odstupom (2007 – 2017).

Detská zložka stupavskej populácie zaznamenáva od r. 2001 permanentný nárast, keď v r. 2001 bolo vo veku 0 rokov 57 osôb a v rokoch 2014 – 2017 tento počet bol na úrovni 157 až 200 osôb (r. 2016). Tento mohutný až takmer štvornásobný nárast v priebehu ostatných 15 rokov je dopĺňaný migračným saldom detskej populácie a rezultuje celkový nárast detskej populácie mesta Stupava. Z údajov o počte osôb v najmladších ročníkoch - 4 roky) sa dá s určitou opatrnosťou predpokladať, že v najbližších rokoch tento nárast už nebude taký významný a môže dôjsť ku určitej stabilizácii detskej populácie. Platnosť tohto odhadu je však podmienená

Vzhľadom na aktuálne problémy mesta Stupava bol vykonaný odhad medziročných prírastkov detskej populácie v r. 1996 – 2017 na základe medziročných zmien vo vekovej štruktúre obyvateľstva okrem veku 0, kde bol výpočet vykonaný na základe údajov o živonarodených, zomretých vo veku 0 rokov a počte obyvateľov vo veku 0 rokov ku 31.12. príslušného kalendárneho roka. Výsledky týchto výpočtov sú uvedené v tabuľke 6 a sú znázornené na grafe 12. Kým do roku 2004 je v detskej zložke populácie zaznamenané migračné saldo nepresahujúce hodnotu 27 osôb (s výnimkou r. 2001), od r. 2004 migračné saldo dosahuje 27 až 74 osôb (r. 2009). Extrémy v rokoch 2001 (78 osôb) a 2011 (mínus 32 osôb) sú pravdepodobne výsledkom premetnutia údajov z príslušných populačných cenzov. Od r. 2012 zaznamenávame kladné migračné saldo v rozpätí 65 až 87 osôb, pričom v r. 2016 bola zistená extrémna hodnota 123 osôb.

Podiely vekových skupín detskej populácie (vek 0 – 2 roky, 3 – 6 rokov a 6 – 15 rokov) na migračnom salde stupavskej populácie nemajú jednoznačný priebeh, avšak po r. 2012 naznačujú miernu dominanciu vekovej kohorty 0 – 2 roky oproti ostatným vekovým skupinám.

Podiel migračného salda školopovinných detí vo veku 6 – 15 rokov na migračnom salde po r. 2012 sa pohybuje na úrovni 7 % až 11 % s výnimkou r. 2014 (3,76 %) a vo fyzických počtoch reprezentuje 22 až 35 detí. Dá sa očakávať, že vývoj v najbližších rokoch bude nadväzovať tento trend.

Na rozdiel od detskej zložky populácie seniorská zložka populácie nesie v sebe zmeny a trendy zodpovedajúce seniorskému veku, z ktorých z hľadiska prírastkov a úbytkov najvýznamnejšie sú

- s vekom rastúca úmrtnosť
- znižovanie migračného salda v prípade Stupavy poznačené existenciou dnes už dosluhujúceho zariadenia pre seniorov (prísun seniorov zapísaním trvalého pobytu v zariadení).

6.4 Sociálna analýza

Sociálna analýza má za cieľ porovnať aktuálny stav sociálnych služieb ich terajšiu potrebnosť s predpokladanými potrebami v budúcnosti. Analýza vychádza z demografických údajov obce, vekovej štruktúry občanov a dostupných sociálnych ukazovateľov.

Odhad vývoja seniorskej zložky populácie do r. 2030

Rok	Veková skupina									Úhrn vo veku				
	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+	60+	65+	70+	80+	90+
1996	326	320	295	183	96	77	23	5	1	1326	1000	680	202	29
1997	310	329	288	215	95	74	21	7	1	1340	1030	701	198	29
1998	328	333	263	248	79	74	23	5	1	1354	1026	693	182	29
1999	348	329	250	248	88	57	28	6	0	1354	1006	677	179	34
2000	343	309	267	237	117	49	27	3	1	1353	1010	701	197	31
2001	360	298	263	243	129	42	17	4	0	1356	996	698	192	21
2002	383	288	283	224	154	36	18	3	0	1389	1006	718	211	21
2003	405	300	277	205	174	36	13	5	0	1415	1010	710	228	18
2004	433	311	281	202	173	41	17	6	0	1464	1031	720	237	23
2005	445	314	273	205	171	44	16	4	0	1472	1027	713	235	20
2006	471	346	257	219	155	59	14	5	0	1526	1055	709	233	19
2007	490	362	254	238	145	81	12	6	0	1588	1098	736	244	18
2008	542	382	276	221	141	93	9	4	0	1668	1126	744	247	13
2009	571	422	283	226	133	89	14	2	0	1740	1169	747	238	16
2010	602	441	281	229	137	82	20	4	0	1796	1194	753	243	24
2011	608	448	315	201	153	78	31	2	0	1836	1228	780	264	33
2012	612	475	332	202	160	69	33	4	0	1887	1275	800	266	37
2013	595	520	349	222	153	65	41	6	0	1951	1356	836	265	47
2014	618	529	377	210	162	67	34	5	0	2002	1384	855	268	39
2015	657	571	396	213	142	75	33	8	1	2096	1439	868	259	42

2016	659	576	409	250	139	81	30	7	0	2151	1492	916	257	37
2017	660	577	430	267	136	94	31	9	2	2206	1546	969	272	42
2018	681	561	471	280	148	83	25	15	1	2265	1584	1023	272	41
2019	666	585	477	302	143	83	26	15	0	2297	1631	1046	267	41
2020	642	615	510	307	147	77	29	13	3	2343	1701	1086	269	45
2021	611	614	519	323	172	77	35	12	1	2364	1753	1139	297	48
2022	596	624	519	343	180	76	39	11	3	2391	1795	1171	309	53
2023	561	644	504	377	189	80	36	9	4	2404	1843	1199	318	49
2024	569	629	527	380	205	77	34	10	1	2432	1863	1234	327	45
2025	585	606	555	405	207	77	30	11	2	2478	1893	1287	327	43
2026	598	576	553	414	219	95	29	13	1	2498	1900	1324	357	43
2027	624	562	561	414	233	100	29	14	2	2539	1915	1353	378	45
2028	645	528	578	404	255	104	31	13	1	2559	1914	1386	404	45
2029	659	536	563	420	257	110	30	13	2	2590	1931	1395	412	45
2030	677	551	544	443	272	110	31	12	3	2643	1966	1415	428	46

Poznámka: od r. 2018 odhad

Seniorská zložka populácie je stigmatizovaná viacerými rizikami, ktoré si vyžadujú reakcie komunity. Z týchto rizík najvýznamnejšie sú:

- s vekom narastajúca polymorbidita a s ňou súvisiace znižovanie kvality života jednotlivca a sebestačnosť pri denných úkonoch sebaobsluhy
- zvyšovanie požiadaviek na podporné služby od rodiny a miestnej komunity
- postupné redukovanie sociálnych kontaktov až izolácia od širších sociálnych vzťahov

6.5 Určenie cieľov a priorít

Základnými cieľmi mesta pri komunitnom plánovaní sociálnych služieb a vytváraní priaznivého inkluzívneho prostredia pre rizikové skupiny mestskej populácie sú

- Udržanie seniora v jeho prirodzenom prostredí/doma a tomu prispôsobovať profil a rozsah terénnych služieb
- Vytvorenie/zabezpečenie rezidenčných sociálnych služieb pre seniorov
- Podpora rodím starajúcich sa o sociálne odkázaného príbuzného v domácnosti
- Udržanie zamestnanosti rodičov vytváraním potrebných služieb (nielen sociálnych) pre deti a seniorov
- Zvyšovanie senzibility miestnej komunity pre potreby osôb a rodín v hmotnej a sociálnej núdzi a/alebo ohrozených chudobou
- Zabezpečenie terénnej sociálnej práce so zameraním na deti, mládež a rodiny ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením
- Vytvorenie spolupráce s organizáciami tretieho sektora v oblasti sociálnej práce a prevencie sociálno-patologických javov

- Primerané integrovanie migrantov za prácou ubytovaných v Stupave do komunitného života.

6.6 Akčný plán realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb pre obdobie 2018-2022

6.6.1 Aktivity akčného plánu

Akčný plán komunitného plánu je postavený na hlbokých znalostiach mestskej komunity v Stupave a jej rizikových a ohrozených skupinách, ktorý je výsledkom dlhoročného každodenného kontaktu odborných pracovníkov mestského úradu s jednotlivými skupinami obyvateľov mesta.

Zároveň vychádza aj z údajov o stave a odhadoch ďalšieho vývoja stupavskej populácie, ktorá bola popísaná v správe

6.6.2 Časový plán realizácie

V komunitnom pláne sa popisujú aktivity na roky 2018 – 2022 s tým, že každoročne sa bude komunitný plán aktualizovať a aktivity sa budú upresňovať.

Úspešnosť tohto komunitného plánu bude závisieť nielen od ochoty volenej reprezentácie stupavskej komunity akceptovať uvedené aktivity ako priority mesta s primeraným financovaním, ale aj od ochoty akceptovať tento plán po každých komunálnych voľbách.

6.6.3 Zdroje na zabezpečenie komunitného plánu

Nutným predpokladom realizácie komunitného plánu je zabezpečenie potrebných ľudských, materiálnych a finančných zdrojov.

6.6.3.1 Ľudské zdroje na zabezpečenie komunitného plánu

Mesto Stupava má vytvorené základné personálne predpoklady na kvalitný výkon úloh vyplývajúcich z komunitného plánu tým, že má k dispozícii zamestnancov s požadovaným odborným vzdelaním a skúsenosťami. Aj napriek tomu je potrebné týchto zamestnancov zapojiť do celoživotného odborného vzdelávania, aby boli schopní identifikovať riziká v sociálnej oblasti a navrhovať a realizovať primerané opatrenia.

6.6.3.2 Materiálne zdroje na zabezpečenie komunitného plánu

Materiálne zdroje pri realizácii navrhnutého komunitného plánu sú kľúčovou podmienkou predovšetkým pri investičných aktivitách alebo tvorbe inštitúcií pre poskytovanie špecifických sociálnych služieb. V komunitnom pláne ide predovšetkým o zámer výstavby zariadenia pre poskytovanie rezidenčných sociálnych služieb a komunitných centier.

6.6.3.3 Finančné zdroje na zabezpečenie realizácie komunitného plánu

Mesto Stupava v období rokov 2017 – 2021 môže čerpať finančné prostriedky:

1. Mesto Stupava
  - Rozpočet mesta
2. Vyšší územný celok – Bratislavský samosprávny kraj

- Rozpočet VÚC
- 3. Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
  - Finančné príspevky na financovanie sociálnych služieb v zariadeniach
  - Dotácie v rámci dotačnej politiky ministerstva, dotácia na stravu a školské pomôcky
- 4. Poskytovatelia sociálnych služieb
- 5. Iné zdroje
  - Grantové programy, štrukturálne fondy, najmä z Európskeho sociálneho fondu
  - Regionálny operačný program
  - Dotačné programy súkromných inštitúcií, bánk, nadácií, fondov, sponzori, dary podnikateľských subjektov

Pri plánovaní finančných zdrojov na realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb je dôležité mať na pamäti nasledovné fakty:

- a. Pri nákladoch na zavedenie/vytvorenie špecifickej aktivity je potrebné plánovať nielen jednorazové náklady na zavedenie, ale aj dlhodobé / trvalé náklady na vykonávanie / prevádzku aktivity
- b. Z externých zdrojov je možné získavať zdroje spravidla na zavedenie/vytvorenie špecifickej aktivity, ale na jej udržanie/prevádzku treba počítať spravidla iba s rozpočtovými zdrojmi (každoročné bežné výdavky).

7 MONITORING A ZMENY

Komunitný plán sociálnych služieb je dôležité každoročne monitorovať jednak z hľadiska dodržiavania navrhovaného časového harmonogramu jednotlivých aktivít, jednak z hľadiska dopytu. Adresnosti, efektívnosti a nákladovosti vykonávania konkrétnej aktivity.

Podkladmi pre monitoring majú byť aj každoročné prieskumy u obyvateľstva a prijímateľov služieb podľa jednotlivých aktivít, ktoré umožnia aj sledovanie kvality a adresnosti poskytovaných služieb.

Monitorovaciu správu je potrebné predkladať mestskému zastupiteľstvu každoročne najneskôr v mesiaci apríl tak, aby bolo možné jej výsledky premietnuť do záverečného účtu mesta a prípadne do prvých návrhov na zmeny rozpočtu mesta.

Súčasťou monitorovacej správy má byť aj prípadný návrh na zmeny aktivít.

8 ZÁVER

Schválený komunitný plán sociálnych služieb mesta Stupava má ambíciu stať sa súčasťou základných plánovacích dokumentov pre rozvoj mesta najmä v sociálnej oblasti. Je to živý dokument, ktorý chce pružne reagovať na všetky významnejšie zmeny v živote a rozvoji nášho mesta.

Komunitný plán mesta Stupava na roky 2018 – 2022 je schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Stupave č. č. **133/2018** zo dňa **21. júna 2018**.

Ing. Mgr. art. Roman Maroš, v.r.
primátor

Akčný plán Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Stupava

p. č.	Národné priority rozvoja sociálnych služieb	Opatrenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v Meste Stupava do roku 2022	Aktivity	Odborný garant	Termín plnenia	Náklady	Zdroje financovania	Monitoring	Ukazovatele	Cieľová hodnota
1.	Zabezpečenie dostupnosti sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity	1.1 Zvyšovanie kapacít na poskytovanie opatrovateľskej služby v súlade s predpokladaným demografickým vývojom seniorskej populácie	1.1.1 Vykonávať posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu a stanovenie rozsahu opatrovateľskej služby	Mesto Stupava	každoročne		rozpočet mesta	správa	podiel vypracovaných sociálnych posudkov do 30 dní	100%
			1.1.2 Zabezpečovanie štruktúr a kapacít opatrovateľskej služby v súlade s požiadavkami klientov až do úrovne 20.000 hodín ročne	Mesto Stupava	každoročne	160 tis €	rozpočet mesta, dotácie, NFP	správa	počet hodín poskytnutej opatrovateľskej služby	podľa požiadaviek klientov a sociálneho posudku, najviac 20.000 ročne

		1.1.3 Vytvorenie „zásobníka“/zoznamu perspektívnych opatrovateliek za účelom rýchleho zabezpečenia nových potrieb opatrovateľskej služby	Mesto Stupava	každoročne	0		zoznam perspektívnych opatrovateliek	počet perspektívnych opatrovateliek	5 osôb
	1.2 Udržanie súčasnej úrovne príspevku na prepravu	1.2.1 Monitorovať a vyhodnocovať využívanie príspevku na prepravu občanmi	Mesto Stupava	každoročne	2 000 €	rozpočet mesta	správa	oprávnená žiadosť o príspevok na prepravu	100%
	1.3 Rozšírenie sociálnej služby požičavanie pomôcok podľa dopytu	1.3.1 Zakúpiť ďalšie pomôcky pre seniorov a zdravotne postihnutých v potrebnom počte za účelom zlepšovania podmienok domácností starajúcich sa o svojho člena	Mesto Stupava	každoročne	1 000 €	rozpočet mesta	správa	počet nových pomôcok	1 pomôcka/rok
	1.4. Zriadenie komunitného centra pre seniorov	1.4.1 Vyhľadanie vhodných priestorov	Mesto Stupava	2019	0		informácia o zabezpečení priestorov	dostupný priestor	100 m ²
1.4.2 Vypracovanie projektu Komunitného centra pre seniorov		Mesto Stupava	2019	500 €		projekt	vypracový projekt	1	
1.4.3 Zriadenie komunitného centra pre seniorov a zabezpečenie financovania jeho zriadenia a prevádzky		Mesto Stupava	2020	podľa projektu	projekt	projekt	komunitné centrum	zriaďovateľská listina	
	1.5. Zriadenie zariadenia pre seniorov s kapacitou cca 10 miest	1.5.1 Zriadiť zariadenie pre seniorov	Mesto Stupava	2019-2020	neznáme	rozpočet mesta, dotácie, NFP	rozpočet mesta, fondy	zariadenie pre seniorov	zriaďovateľská listina

			1.5.2 Alternatíva: zmluvne zabezpečiť dostupnosť služby u iného poskytovateľa	Iný poskytovateľ sociálnej služby v zariadení pre seniorov	2019	neznáme	rozpočet mesta, dotácie, NFP	zmluva o poskytovaní služby	počet zazmluvnených klientov	1	
2.	Zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb	2.1. Sústavné zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb	2.1.1 Zvyšovanie kvality práce opatrovateliek zavedením supervízie pre opatrovatelky	Mesto Stupava	každoročne	540 €	rozpočet mesta	prezenčná listina	počet stretnutí	6	
			2.1.2 Vykonávanie prieskumov kvality/spokojnosti s poskytovanými opatrovateľskými službami	Mesto Stupava	1x ročne	0		dotazník	počet respondentov	90%	
			2.1.3 Vykonávať prieskumy potrieb u žiadateľov o sociálne posúdenie a ich rodinných príslušníkov	Mesto Stupava	1x ročne	0		dotazník	počet respondentov	90%	
			2.1.4 Vykonávať prieskumy potrieb u seniorov (najmä v klube dôchodcov)	Mesto Stupava	1x ročne	0		dotazník	počet respondentov	60%	
			2.1.5 Vykonávať prieskumy potrieb u jednotlivcov a rodín v pásme ohrozenia chudobou a/alebo sociálnym vylúčením	Mesto Stupava	1x ročne	0		dotazník	počet respondentov	50%	
		2.2 Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb	2.2.1 Zabezpečiť vzdelávanie zamestnancov v súlade so zákonom č. 448/2008 o sociálnych službách	Mesto Stupava	2x ročne	500 €	rozpočet mesta				
			2.2.2 Realizácia výcvikoch zručností	Mesto Stupava	2x ročne	500 €	rozpočet mesta				
		2.3 Zvýšiť informovanosť o poskytovaní sociálnych	2.3.1 Pravidelne informovať občanov o poskytovaných sociálnych službách prostredníctvom dostupných komunikačných kanálov mesta	Mesto Stupava	každoročne	0					

		služieb na území mesta Stupava								
		2.4 Príprava programov a tréningov pre opatrujúcich príslušníkov domácnosti	2.4.1 Zmapovať potreby a vytipovať oblasti podpory rozširovaním vedomostí a zručností	Mesto Stupava	každoročne	0		informácia		1
			2.4.2 Príprava vzdelávacích a propagačných materiálov, nadviazanie spolupráce s odborníkmi	Odborná verejnosť	každoročne	500 €	rozpočet mesta	2 informačné materiály		2
			2.4.3 Realizácia 2 vzdelávacích/inštruktážnych aktivít ročne pre rodinných príslušníkov	školiteľ	každoročne	500 €	rozpočet mesta	prezenčná listina	počet účastníkov	2
3	Tvorba prostredia pre inkluzívny rozvoj mestskej komunity	3.1 Debarierizácia verejných priestranstiev na území mesta Stupava a iniciovanie debarierizácie verejných budov	3.1.1 Pripraviť a zrealizovať analýzu (audit) verejných priestranstiev a budov a návrhy na odstránenie bariér	Mesto Stupava	2019	0		analýza	počet miest	1
			3.1.2 Realizovať debarierizáciu verejných priestranstiev	Mesto Stupava	2019-2020	neurčené	rozpočet mesta	správa	počet miest	4
			3.1.3 Pri nových budovách a stavebných úpravách alebo udržiavacích prácach verejných priestranstiev dodržiavať zákonom stanovené podmienky bezbariérovosti	Mesto Stupava	každoročne	0		podiel	stavebné povolenia	100%

